



Termikle beraber hidroelektrik ve yenilenebilir kaynaklar da dikkate alındığında elektrik üretiminin yüzde 55'inin ithal kaynaklara dayalı olduğu görülmektedir. Tarihsel süreç içerisinde elektrik üretiminde ithal kaynak oranının nasıl arttığına baktığımızda görünen şu: 1960'lı yıllara kadar ülkemizin elektrik talebinin tamamı yerli kaynaklarla sağlanırken, 1960 yılının hemen öncesinde kullanılmaya başlanan petrol türevi ile birlikte ithalat bağımlılığı hızlı bir şekilde artmaya başlamış ve petrol krizinin yaşandığı 1973 yılında yüzde 50'ler düzeyine ulaşmıştır. Petrol krizinden sonra ithal kaynak kullanımı kademeli olarak azalmaya başlamış ve 1987 yılına gelindiğinde yüzde 20'ler düzeyine inmiştir. Ancak bu yıldan itibaren doğal gazın elektrik üretiminde kullanılmaya başlamasıyla ithal kaynak oranı hızlı bir şekilde artmaya başlamış ve bugünkü düzeye ulaşmıştır.

Enerjide, özellikle elektrik santralleri yatırımlarında özel firmaların ağırlıkları her geçen yıl artarken, özel sektörün yeni yatırımlarında ithal yakıt kullanımını öne alan yatırım türlerine yönelişi dikkat çekiyor ve gelecekle ilgili alarmlar veriyor. Elektrik üretiminde özellikle ithal doğalgazın kullanımı önemsenmeli.

Kurulması diğer tip santrallere göre daha az zaman alan (3 - 4 yıl) doğalgaz kombine çevrim tipi santraller, aynı zamanda düşük yatırım maliyetiyle tercih ediliyor. Verimli çalışması ve çevreye az etkisi olması bu tip santrallerin diğer artıları olarak kabul ediliyor. Türkiye'deki elektrik üretiminin yüzde 45'i doğalgaz çevrim santrallerinden karşılanıyor. Ancak Türkiye'nin doğalgazda dışa bağımlılık, arz güvenliği konusunda ciddi soru işaretleri yaratıyor.

Bütün bu uyarıcı etkilere rağmen, EPDK'nın 15 Eylül 2007 tarihi itibarıyla incelemeye aldığı başvurularda ithal kaynak kullanımı öngören santrallerin ağırlığı dikkat çekmektedir. Lisans başvurusu yapanlar arasında Sabancı Holding'in eski CEO'su Celal Metin'in şirketi MET, ENKA, Goldaş, Cengiz Group (CE-KA), Habaş, Eren Holding, İttaş gibi firmalar ve gruplar öne çıkmaktadır.

- MET Şirketler Grubu bünyesindeki Borasco, Samsun Çarşamba'da 890 MW'lık doğalgaz santrali kurmak için EPDK'ya başvurdu. MET'in Bandırma ve Balıkesir'de rüzgâr santrali kurmak için iki başvurusu daha bulunuyor.

- ENKA, toplam 3830 MW'lık doğalgaz santrali kapa-

sitesine İzmir Aliağa'da 800 MW'lık yeni bir tesis eklemek için EPDK'ya başvurdu.

- Türkiye'nin önde gelen altın üreticilerinden Goldaş'ın sahibi Yalınkaya Holding de Antalya'da 460 MW'lık doğalgaz santrali için başvuru yaptı.

- İskenderun Enerji (İSKEN) Türkiye'nin en büyük özel sektör ithal kömür santrali olan Sugözü Santralı'nın Adana Yumurtalık bölgesinde 1200 MW olan tesisine 800 MW'lık yeni bir santral yapmak için başvuruda bulundu.

- İttaş Çelik Enerji, Balıkesir'de sahibi olduğu 135 MW'lık termik santralinde kapasite artışına giderek, aynı kurulu güçte 3 ünite daha eklemek için EPDK'ya başvuru yaptı.

- Seydişehir Alüminyum tesislerini alarak adını duyuran Cengiz Group da Samsun'da ithal kömürle çalışacak 613 MW'lık termik santral için başvuru yaptı.

- HABAŞ İzmir Aliağa'da 618 MW'lık ithal kömürle çalışan santral yapmak için başvuruda bulundu.

- Eren Holding'e ait Modern Enerji, Zonguldak'ta 770 MW, HEMA Endüstri ise işletmesini yaptığı Bartın Amasra'daki kömür sahasında 500 MW'lık termik santral yapmak için EPDK'ya başvurdu.

Özellikle ham madde fiyatlarındaki artışın seyri, yakıt tercihlerinde yeterince uyarıcı olmalıdır. Taşkömürünün 2005'te 146 YTL olan tonu 2007 Ağustos'unda 188 YTL'ye yaklaşarak yüzde 29 artmıştır. Aynı dönemde ham petrol fiyatlarındaki artış yüzde 49'a yaklaşmış, doğalgaz fiyatları da yüzde 50 artmıştır.

Enerjide Türkiye Fiyatları 2005-2007

	2005	2006	2007/8
Taşkömürü YTL/Ton	146,1	172,0	187,6
Ham Petrol YTL/Ton	403,6	536,2	599,6
Doğal Gaz YTL/m3	0,4	0,5	0,6

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

Türkiye'nin termik santrallerinde, çok değil, 2000 yılında yerli kömürün yakıt olarak payı yüzde 44 iken 5 yılda yüzde 29'a gerilemiş, yerli yakıt, yerini ithal doğalgaz ve petrol ürünlerine, ithal kömüre bırakmıştır. Bu dış yakıt kullanımına yönelişe, döviz kurunun düşük seyri de etkili olmuş, düşük kur birçok sektörde olduğu gibi enerjide de yerli kaynak yerine ithal kaynakların kullanımını özendirmiştir. Dünyadaki konjonktürel likidite bolluğunun bu yanıltıcı etkisi ile ortaya çıkan bu iştahın, kurun yükselmesi halinde birçok yatırımcı gibi, ithal yakıt kullanarak elektrik üreten girişimcileri de önemli bir maliyet sorunu ile karşı karşıya bırakacağı açıktır. Bu nedenle de yenilenebilir yerli kaynaklara yönelik yatırımların teşvikinin daha etraflıca ele alınması ve ithal kaynağa dönük niyetler konusunda hem lisans vermede hem de politika geliştirmede uyarıcı olunması gerekmektedir.

**Bu bildiri 22-23-24 Ekim 2007 tarihlerinde TMMOB adına Odamız tarafından düzenlenen VI. Enerji Sempozyumu'nda sunulmuş olup Bültenimizde ek kısmı çıkartılarak yayımlanmaktadır.*

Bilgi ve Bilişim Politikaları



Bilg. Müh. Meltem Yıldırım
meltem@cs.deu.edu.tr



Geçmişte bilgiyi üretme ve elde etme önem taşıırken günümüzde teknolojiye bağlı olarak bilginin niteliği, bütünlüğü, güvenliği, doğruluğu vb. karakteristik özellikleri önem kazanmıştır.

Bilginin üretilme, yayılma ve karar alma süreçlerinin sağlıklı olarak işleyebilmesi için bu süreçlere uygun politikaların üretilmesi zorunludur. Bu nedenle bilgi ve ona bağlı süreçler "bilişim politikaları"nın en önemli unsurlarını oluşturmaktadır.

Bilişim politikalarının belirlenmesi ve uygulanmasını gerçekleştirecek olanların siyasal iktidarlar olmasının, bu sürecin tek başına siyasal iktidarlar tarafından gerçekleştirilebileceği anlamına gelmemelidir. Böyle bir yaklaşım dayatmacı bir devlet anlayışından başka bir anlama gelmez. Bunun aksine devletin ilgili birimleri ile birlikte akademik birimleri, özel/kamu sektörünü, AR-GE birimlerini, STK'ları, meslek odasını ve sektör çalışanlarını içine almalıdır. Bu şekilde katılımcı ve çoğulcu bir yaklaşımın, politikaların özümsemesi ve hayata geçirilmesinde ve sonuç alınmasında çok daha etkili olacağı çok açıktır.

İlgili Meslek Örgütünün (EMO, MEDAK, MDK) Çalışmalara Dahil Edilmesi

Belirli bir zamandır bu anlamda bazı birimlerle bu çalışmalar yürütülmeye ve

birtakım politikalar oluşturulmaya çalışılmıştır. 2004 Mayıs ayında gerçekleştirilen II. Bilişim Şurası da bu girişimlerden biridir. Ancak bu alandaki meslek örgütünün bu çalışmalara katılımı konusunda ciddi bir girişimde bulunulmamıştır. TZV, TBD, TBV, TUBİSAD, TTGV vb. dernek ve vakıflarının yanında kamu kurumu niteliğindeki meslek örgütünün bu çalışmaların dışında bırakılması, yapılan çalışmaların bir yanının hep eksik kalması ve tam sonuca ulaşılamaması anlamına gelmektedir.

Nasıl ki tıp alanına yönelik yapılan çalışmalarda doktorları sürece dahil etmeden ya da inşaat alanına yönelik çalışmaları inşaat mühendislerini sürecin dışında tutarak gerçekleştiremeyecekseniz bu alanda yapılan tüm çalışmalarda da bilgisayar mühendislerinin yani gerekli meslek örgütünün dahil edilmesi lütufтан öte bir zorunluluktur.

Bilgi, bilişim, bilgisayar, yazılım, teknoloji alanında sermaye, özel sektör, patron, para, alaylı takım, ara elemanın olmasının yanında mühendislik eğitimi almış ve mesleki örgütlülüğünü oluşturma çabasında olan BİLGİSAYAR MÜHENDİSLERİ'nin de olduğu gerçeği bir an önce görülmeli ve alana ait tüm çalışmalara dahil edilmesi gerektiğinden daha fazla kaçınılmamalıdır.